

Vattenfall ABs årsstämma 2006
Stockholm, 26 april 2007

Bild 1: VD:s anförande

Herr ordförande,

Bild 2: oms och rörelseresultat

Det gångna året, 2006, var på många sätt ytterligare ett rekordår för Vattenfall. Omsättningen steg till 145 miljarder kr och rörelseresultatet, rensat från jämförelsestörande poster, steg till 26,7 miljarder kr. Det har aldrig varit högre. Vi integrerade den nyförvärvade danska verksamheten och välkomnade fler medarbetare till koncernen samt stärkte den finansiella ställningen. På alla sätt är Vattenfall ett framgångsrikt företag och det är en glädje att idag tillsammans med styrelsen och de över 32 000 medarbetarna få lägga fram redovisningen av ännu ett lyckat år till stämman och ägaren. Vattenfall står starkt för framtiden.

Jag vill nu närmare redogöra för några av de viktigaste händelserna i Vattenfall under fjolåret och avslutningsvis blicka framåt. Innan jag gör det vill jag dock påminna om att en snabb blick på årsredovisningens tabeller visar att inte riktigt alla kurvor pekar uppåt.

Avkastningen på eget kapital, ett av de mål som ägaren, den svenska staten, ställer upp för Vattenfall, låg med imponerande 18,7 % (exkl. jämförelsestörande poster) förvisso en bra bit över ägarens krav, men vi skall inte glömma att det året innan låg drygt en halv procentenhet högre. Årets resultat efter skatt kunde inte heller nå upp till 2005 års rekordnivå, utan stannade drygt 3 % lägre på 19,9 miljarder kr. Som jag berättade i förmiddags på presskonferensen, så är resultat och omsättning för årets första kvartal också något lägre än för samma period i fjol, främst p g a lägre produktionsvolymen till följd av onormalt varmt väder, men också p g a lägre intäkter inom nätverksamheten.

De framgångar Vattenfall nått under senare år och den goda resultatutveckling som ägaren kunnat följa, har två huvudförklaringar. Dels har de marknader som Vattenfall verkar på utvecklats mycket starkt. Dels har Vattenfalls medarbetare konsekvent arbetat med ständiga förbättringar i de olika verksamheterna. Sammanslagning och samordning av tillkommande verksamheter har skett och investeringar i ny teknik har gjorts.

Bild 3 NordPool historik och terminspriser

Blickar vi framåt så kan vi inte vänta oss samma starka utveckling på marknaden för våra slutprodukter el och värme, som vi sett de senaste fem åren. Marknadsutsikterna ser huvudsakligen stabila ut, men präglas av stora osäkerheter för såväl primärenergipriser som utvecklingen avseende utsläppsrätter.

Marknaden har gett tydliga prissignaler till producenter att investera i ny produktion. Med de ledtider som finns i denna bransch, kapitalintensiv och omgärdad av komplicerade tillståndsprocesser som den är, så kommer reaktionen på prissignalerna med viss fördröjning,

men den har kommit. Vi och även våra konkurrenter ökar nu våra investeringar, huvudsakligen i ny produktion, och den ökade efterfrågan från marknaden möts alltså med ökad tillgång.

Bild 4: investeringarna

För femårsperioden 2007-2011 planerar Vattenfall att investera 134 miljarder kr – det är 30 miljarder mer än den plan jag redovisade i fjol. 71 miljarder kr avses investeras i Tyskland, 57 i Norden och 6 i Polen. Största delen, 102 miljarder kr, planeras inom el- och värmeproduktion, 31 miljarder inom nätverksamheten och resterande 1 miljard inom övrig verksamhet.

Vi kan alltså inte slå oss till ro och nöjt konstatera att vi har uppfyllt och överträffat ägarens samtliga finansiella krav 2006. Vi måste ta oss an de nya utmaningar som vi ser i framtiden. Alla medarbetare i koncernen måste fortsätta att göra sitt yttersta för att Vattenfall skall förbli ett framgångsrikt företag och kunna utvecklas vidare. Vi tror på stabila priser de närmaste åren och det är bara genom att vara snabbare, effektivare och ge våra kunder säkrare och bättre service än våra konkurrenter som Vattenfall kommer att kunna skörda än större framgångar.

Bild 5 Våra fem strategiska ambitioner (sjöstjärnan)

Med några viktiga milstolpar bakom oss vad gäller konsolideringen av koncernen och varumärket, kommer Vattenfalls ledning att fokusera ännu mer på vår strategiska ambition att vara s k ”benchmark of the industry” eller måttstock för branschen, för att försäkra oss om fortsatt konkurrenskraft. Jag vill nu redogöra för stämman några av de viktiga händelser som inträffade 2006.

Bild 6 danska vindkraftverk

Vattenfall har en tillväxtstrategi och företaget fortsätter som bekant att växa framgångsrikt. Senast i raden av förvärv är produktionsanläggningarna för el och värme i Danmark. Den 1 juli 2006 kunde Vattenfall slutföra affären och integrera den danska organisationen i koncernen. Vi välkomnade 600 nya medarbetare till Vattenfall och med dem stärktes vår kompetens inom vindkraft, biobränslen och kraftvärme. Vår årliga produktion ökade i samband med förvärvet med ca 6 TWh el och 6 TWh värme.

Bild 7 Brand migration

Under 2006 slutfördes i princip den varumärkesmigrering inom koncernen som påbörjades i och med förvärven i Tyskland och Polen. Under flera år har varumärket Vattenfall stått sida vid sida med namnen på de lokala bolag som Vattenfall förvärvat. Dessa företag har stolta och långa traditioner, i vissa fall längre än Vattenfalls snart hundraåriga historia, och det är med stor glädje som vi nu går vidare tillsammans under ett och samma namn. Samtliga Vattenfalls nästan sex miljoner kunder inom el, nät och värme har numera en leverantör med namnet Vattenfall, oavsett om de bor i Norden, Tyskland eller Polen.

Bild 8 på kund för att symbolisera Trygghetsavtalet

För ett år sedan på bolagsstämman presenterade Vattenfall sitt "Trygghetsavtal" för privatkunder i Sverige, ett treårigt fastprisavtal med tillhörande omteckningsrätt. Trygghetsavtalet skyddar kunden mot stigande elpriser under tre år, samtidigt som omteckningsrätten ger kunden möjlighet att välja ett nytt treårigt avtal till lägre pris, om elpriserna sjunker. Vad som gör Trygghetsavtalet unikt på marknaden är att våra kunder inte måste betala för sin omteckningsrätt förrän de faktiskt väljer att utnyttja den. På bolagsstämman i fjol lovade jag att Vattenfalls Trygghetsavtal skulle ge kunderna marknadens lägsta pris. Jag vill nu redovisa för stämman hur vi uppfyllt vårt löfte.

Bild 9 Inklippt bild från konsumentverkets hemsida den 25 april

Som synes på denna bild, tagen från Konsumentverkets hemsida igår kväll, har vi det lägsta treårspriset på marknaden. Efterfrågan har varit stor och vi har fått mycket positivt gensvar på Trygghetsavtalet. Kundtillströmningen har varit god, ibland så god att kunderna har fått vänta, vilket vi beklagar. Vi har idag ungefär 630 000 privatkunder i Sverige vilket betyder att vår marknadsandel på ett år ökat från 13 till 14 procent. Det har för övrigt hörts en del kritik mot Trygghetsavtalet från våra konkurrenter och det är naturligtvis mycket glädjande!

Bild 10 Forsmark

Händelserna i Forsmark i somras och den efterföljande rapporteringen i media är en stor fråga för Vattenfall. Ordföranden har berört händelsen och de åtgärder som Vattenfalls styrelse vidtagit. Det var en allvarlig händelse, men vi skall komma ihåg att kontrollrumspersonalen agerade föredömligt och att kylningen av reaktorhärden hela tiden var under kontroll. Någon risk för radioaktiva utsläpp fanns aldrig, vilket SKI bekräftat. Vattenfalls ledning och medarbetare fortsätter att dra lärdom av händelserna och de analyser som gjorts med anledning därav. Som huvudägare till Forsmark ser vi på det förstärkta säkerhetsarbetet med största allvar och påminns idag om att god säkerhet och ekonomiskt resultat går hand i hand. Inkomstbortfallet från de stillastående reaktorerna uppgick för Vattenfalls del till cirka 900 miljoner kr.

Bild 11 Pilotanläggningen

I maj påbörjades byggandet av Vattenfalls pilotanläggning avseende ett brunkolseldat kraftverk med teknik för att avskilja koldioxid. Den baseras på oxyfuelteknik, och är världens första i sitt slag. Anläggningen som byggs intill kraftverket Schwarze Pumpe i östra Tyskland, innebär en milstolpe i utvecklingen av ny teknik för att på sikt säkra en brunkolsbaserad elproduktion utan koldioxidutsläpp till atmosfären och därmed kraftfullt bidra till klimatfrågans globala lösning. Vattenfall investerar cirka 600 miljoner kr i pilotanläggningen, som ska tas i drift 2008.

[PAUS] Pilot-filmen visas

Bild 12 Försättsblad klimatdelen (pingvinerna)

Under flera års tid har jag varit engagerad i klimatfrågan. När jag är ute och talar om utmaningen som klimatförändringarna ställer oss inför och de lösningar på problemet som vi inom Vattenfall förespråkar, får jag ibland, ganska ofta faktiskt, frågan om varför jag som chef för ett energibolag har engagerat mig i klimatdebatten. Det råder inget tvivel om att användningen av energi är en starkt bidragande orsak till klimatproblemet. Vår industri förvaltar ju resurserna och producerar

den energi som samhället efterfrågar. Man skulle därför kunna tro att vår bransch har mycket att förlora på att föra upp klimatfrågan på dagordningen och skynda på processen som leder till att utsläpp av koldioxid kostar pengar.

Jag är övertygad om motsatsen.

Klimatproblemets lösning ligger i att vi ställer om samhället från dagens situation där höga utsläppsnivåer är norm till morgondagens samhälle där mycket små utsläpp av växthusgaser är det normala. Med den kunskap som vi besitter och det ansvar vi känner kan denna nödvändiga omställning ske på ett sätt som ger så små störningar som möjligt i samhällsekonomin och den enskildes livskvalitet. Vattenfall ligger före i denna förändring och det är min övertygelse att genom att vara ledande i denna förändring kommer vi också att positivt kunna påverka vår konkurrenssituation och därmed lönsamhet. Med de hotande konsekvenser som klimatfrågan innehåller så kan vi genom engagemang och konkreta insatser förhoppningsvis bidra till frågans globala lösning.

Bild 13

Redan vid två graders temperaturhöjning jämfört med läget före industrialiseringen bedömer forskarna att konsekvenserna blir mycket svåra. Vid två graders temperaturhöjning fram till 2080 tror forskarna att ett par hundra miljoner människor kommer att drabbas av malaria och några miljarder av brist på dricksvatten. Lägg till detta svält och översvämningar.

Bild 14

Utmaningen blir större i och med att energiförbrukningen i världen kommer att öka, särskilt kraftigt i utvecklingsländerna. Användningen av kol som bränsle – som är en stor källa till utsläpp av växthusgaser – kommer att öka. I de senaste prognoserna från IEA uppgraderas t o m kolets betydelse som energikälla. Utan att lösa problemet med koldioxidutsläppen från förbränning av kol så kommer vi inte att klara av klimatutmaningen.

Bild 15

Utmaningen är stor – men vi har inget val. Det är bara att börja jobba. Vattenfall har tillsammans med McKinsey skapat en ”klimatkarta” där vi gått igenom sex delar av samhällsekonomin i sex regioner i världen för att kartlägga den potential som finns för att minska CO₂-utsläppen. Detta kan sedan jämföras med de utsläppsnivåer som klimatforskarna anser inte bör överskridas för att temperaturhöjningen ska hållas under två grader Celsius. Utmaningen, eller den dåliga nyheten är att alla måste bidra: rika och fattiga länder, alla delar av samhället, små och stora företag. Den goda nyheten är att det går att nå målet och dessutom till rimliga eller små kostnader om vi börjar nu. Vattenfall finns inom rutan ”Kraft” / ”OECD Europa” tillsammans med de andra europeiska energibolagen och det är naturligt för oss att ställa frågan: vad gör vi nu?

Bild 16

Vi arbetar framförallt på tre sätt.

Vattenfall har tagit initiativ till ett globalt näringslivssamarbete kallat 3C, Combat Climat Change, som bl a verkar för en global begränsning av utsläpp av växthusgaser. Vi är övertygade om att det är en nödvändig del av lösningen. Ett globalt pris på koldioxidutsläpp är en nyckel till framgång. 3C stöds för närvarande av nästan 40 företag, däribland General Electric, Lufthansa, BP, Hitachi och det kinesiska oljebolaget CNOOC. Stora företag i olika branscher från olika delar av världen, som alla kan bidra till att påverka utvecklingen.

Vi gör också insatser för att hjälpa våra kunder att spara energi. Idag drivs samarbetsprojekt med stora industrikunder som Holmen och Korsnäs, och med staden Berlin (där vi jobbar med energieffektivisering i ca 200 offentliga byggnader). För privatkunderna har vi tagit till ett uppmärksammat grepp för att inspirera till effektiv elanvändning.

[PAUS] Reklamfilmen med glödlamporna visas.

Om alla Vattenfalls drygt 600 000 kunder i Sverige skulle byta ut var sin lampa motsvarar det strömförbrukningen hos alla hushåll i ett samhälle som Flen. Det går alltså med relativt små medel att spara stora mängder energi, vilket vi vill visa med lampan. Som tack för att ni kommit hit idag väntar en present på väg ut från årsstämman. Ni kanske kan gissa vad det är?

Det tredje benet i vårt klimatarbete är naturligtvis det vi gör i våra egna anläggningar, i vår egen verksamhet. Vattenfall är med 80 miljoner ton per år en av de större koldioxid-utsläpparna i Europa. Därför är det viktigt att vi lever som vi lär och minskar våra utsläpp radikalt.

Pilotprojektet för det s k CO2-fria kraftverket, som ni här ser invigas av Tysklands förbundskansler Angela Merkel, är en av nycklarna till framgång. Ni har sett en film som beskriver hur det kommer att fungera. Men detta projekt är bara en av många investeringar som Vattenfall gör.

Vi vill arbeta för att bli av med utsläppen av koldioxid från Vattenfalls anläggningar. Vi är beredda på stora ansträngningar för att nå dit, men det är osäkert hur lång tid det kommer att ta. Vi är beroende av omvärldsfaktorer som teknologikutveckling och politiska beslut, inte minst att det skapas ett globalt pris på koldioxid för att omställningen skall kunna finansieras. Men ambitionen är fastlagd.

Bild 17

Vattenfall jobbar nu på dessa fem fronter för att nå ambitionen. Som jag berättat tidigare har vi den närmaste femårsperioden ett omfattande investeringsprogram. Totalt går 102 miljarder kronor till investeringar inom el- och värmeproduktion och en stor del av dessa investeringar minskar på ett eller annat sätt utsläppen.

Bild 18

Förutom pilotanläggningen i Tyskland vill jag gärna ge ytterligare några exempel på konkreta åtgärder som vi vidtar. Till och med investeringar i konventionell fossilbaserad elproduktion, som vid en första anblick kanske inte ter sig som miljövänliga, bidrar faktiskt till minskade utsläpp genom att ett modernare kraftverk med högre effektivitet tvingar ut äldre, mindre effektiva

kraftverk ur energisystemet. Vattenfall har påbörjat byggandet av ett nytt brunkolseldat kraftverk i Boxberg i Tyskland som kommer att stå färdigt 2011. Verkningsgraden på 44% gör det väsentligt effektivare än branschsnittet som ligger kring 37%, och därmed minskar de relativa utsläppen. Omräknat till ton motsvarar det ungefär 1 miljon ton per år i minskade utsläpp till atmosfären. I framtiden kommer vi också att kunna tillämpa teknik för avskiljning och lagring av koldioxid på kraftverket, vilket vi förberett det för.

Den som nyligen rest över Öresundsbron mot Danmark och blickat till vänster ute i havet har kanske sett fundamenten till Sveriges största vindkraftpark Lillgrund. Vattenfall hoppas att verken kan börja snurra i höst och börja leverera el som på ett år motsvarar förbrukningen hos 60 000 hushåll.

Lite längre österut, på Fyn i Danmark, uppför vi ett nytt kraftvärmeverk som skall eldas med 170 000 ton halm om året. Det finns många liknande projekt i koncernen.

Bild 19

Den här typen av investeringar som vi nu genomför och de som ligger framför oss i Vattenfalls investeringsprogram gör att vi kan sätta upp ett mycket ambitiöst kvantitativt mål vad gäller koldioxidutsläppen, på väg mot ambitionen att bli av med dem. Som ni säkert känner till har Europas regeringschefer satt som mål att minska utsläppen inom EU med 20% fram till 2020 jämfört med basåret 1990. Det finns de som tycker att EU är för radikala och att målet är för högt. Vattenfall anser däremot att EUs mål är nödvändigt och rimligt.

Vattenfall vill gå i täten och vi sätter idag upp ett långsiktigt mål. Vattenfall avser, med bibehållen eller t o m ökad energiproduktion, att halvera utsläppen fram till år 2030, jämfört med basåret 1990. Vi har redan åstadkommit en reduktion med ungefär 30% i våra anläggningar från 1990, och vi sätter alltså som mål att reducera med ytterligare 20% fram till 2030. Vad som händer därefter är som jag sade tidigare starkt beroende av andra omvärldsfaktorer men vår ambition att fortsätta reducera ligger fast.

Bild 20

Vattenfalls långsiktiga mål innebär att utsläppen måste minska med i genomsnitt 1 miljon ton per år fram till 2030 vilket motsvarar utsläppen från ca 400.000 personbilar varje år. Vi kommer årligen att rapportera hur våra utsläpp av koldioxid utvecklas, räknat i gram/kWh, så att omvärlden kan följa vår väg mot målet. 2030 skall vi alltså ha nått till hälften, räknat från 1990. Vi använder basåret 1990 eftersom det är det år som Kyoto-protokollet och EUs målsättningar utgår ifrån.

Detta är en radikal förändring, men med ett globalt pris på koldioxid kommer den att löna sig och genom att ligga före samhällets krav så kommer vi att ha en fördel gentemot våra konkurrenter.

Bild 21

Jag kommer naturligtvis inte att vara VD 2030 då vi lyckats halvera våra koldioxidutsläpp. Det kommer andra att få fira. Vi har emellertid satt en riktning för vår långsiktiga utveckling och vi

börjar idag. För att bidra till återväxten av engagerade medborgare, forskare, politiker och kanske t o m medarbetare har Vattenfall tillsammans med National Geographic startat en tävling för skolungdomar mellan 14 och 19 år. Tävlingen går ut på att hitta på de bästa idéerna för hållbar energianvändning för att stoppa klimatförändringen och den pågår nu under våren i våra verksamhetsländer Sverige, Finland, Danmark, Tyskland och Polen. Om ni har barn i den åldern uppmanar jag er att gå in på National Geographics hemsida och tipsa era barn eller lärare om en rolig och lärorik möjlighet.

Med det tackar jag för ordet.